

Секція: бухгалтерський, управлінський облік і аудит

Дзюба Л. О.

студентка

Київського національного торговельно-економічного університету

Науковий керівник:

Король С. Я.

к. е. н, доцент кафедри бухгалтерського обліку

Київського національного торговельно-економічного університету

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ

Сучасний стан розвитку економіки все більш вимагає від підприємства впровадження соціального інвестування через вкладення матеріальних та нематеріальних ресурсів в соціальну сферу. Однак через невизначеність соціальних інвестицій як напрямку інвестиційної діяльності підприємства та методики їх обліку майже не можливо визначити наскільки підприємство є соціально орієнтованим та прослідкувати наслідки соціального інвестування.

Під соціальними інвестиціями розуміють вкладення матеріальних, нематеріальних і фінансових активів у об'єкти соціальної сфери, що компенсують зростанням доходу у майбутньому та отриманням позитивного соціального ефекту і, у підсумку, забезпечать покращення якості життя в суспільстві [6].

Особливостями соціальних інвестицій є:

– період від початку вкладень до моменту отримання вигод, який відрізняється більшою тривалістю у порівнянні із вкладеннями у фізичні або фінансові активи;

- витрати, які не пропорційні доходам за величиною і формою прояву;
- властивість, яка виражається у посиленні ефекту з часом.

Теоретичний аналіз інвестиційної діяльності підприємства показав, що сьогодні до процесу інвестування відносять лише реальні інвестиції та фінансові, а соціальні інвестиції не виділяють ні в реальних, ні в фінансових інвестиціях. Тому виникає потреба у визначенні місця соціальних інвестицій у процесі інвестування. Розглянемо більш детально складові реальних та фінансових інвестицій. До реальних інвестицій відносять капітальні інвестиції та інвестиції (реінвестиції) на поповнення оборотних засобів. В свою чергу, капітальні інвестиції – це інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів, а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва. А фінансові інвестиції — це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора [5].

Отже, враховуючи специфіку поділу процесу інвестування на реальне та фінансове, соціальним інвестиціям необхідно виділити окреме місце, враховуючи його складові. На рис. 1 зображено ринкову модель інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням соціальних інвестицій [5].

Оскільки, на сьогодні не існує методики обліку соціальних інвестицій, це ускладнює їх відображення в обліку та звітності. Тому виникає потреба у визначенні соціальних інвестицій, як об'єкта обліку. Соціальні інвестиції можливо віднести до активів (наприклад, такі соціальні заходи як мобільний

додаток, будівля для працівників ведуть до створення ресурсів – матеріальних або нематеріальних активів) [1] або визнати витратами періоду (зокрема, інвестиції в розвиток місцевих громад, в охорону навколишнього середовища) [3].

Рис. 1 Місце соціальних інвестицій в інвестиційній діяльності

Пояснити та деталізувати статтю витрат «соціальні інвестиції» в звітності можна у формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності». Окремого розділу чи показників для соціальних інвестицій наказом Мінфіну України «Про примітки до фінансової звітності» не передбачено, однак інформація, що не потрапила до таблиці форми № 5, подається у довільному вигляді в комплекті з ними [4]. У тому числі йдеться й про інформацію не регламентовану чинними П(С)БО, але яку підприємство вважатиме необхідною, аби повністю розкрити показники фінансової звітності. Тому пропонуємо наводити інформацію про соціальні інвестиції в окремому розділі XVI «Соціальні інвестиції» за видами соціальних інвестицій.

На сьогоднішній день ще одним із напрямків соціального інвестування є концепція social impact-investing або соціально спрямоване інвестування - це діяльність, що веде до досягнення конкретних соціальних цілей або екологічних результатів з одночасною фінансовою віддачею. Відповідно, з одного боку, impact-investing відповідає певним соціальним критеріям, з іншого – критеріям фінансовим. Такий вид соціального інвестуванні відноситься до фінансових інвестицій і визнають в момент переходу права власності на них до інвестора за загальними принципами визнання активів, визначених НП(С)БО 1, зокрема: можливість достовірної оцінки активу та очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з використанням активу [1]. П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції визначають методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про social impact-investing та розкриття у фінансовій звітності.

Проте, для більш активного залучення підприємств до соціальної діяльності доцільним є включення вартості соціальних інвестицій (наприклад, інвестицій у людський капітал) у валюту балансу підприємства у складі необоротних (матеріальних та нематеріальних активів) та оборотних (поточні соціальні інвестиції), що дозволить підвищити вартість його активів і економічний потенціал, а також включити поточні «соціальні витрати» у складі витрат при розрахунку фінансового результату. В такому разі соціальні інвестиції включатимуться до складу капітальних і в Балансі відображались, як актив за статтею «Нематеріальні активи» чи «Капітальні інвестиції».

Проведені дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

1. Враховуючи існуючу практику поділу інвестицій на реальні та фінансові та специфіку соціальних інвестицій, пропонуємо виділити останні в окрему групу.

2. Згідно національних стандартів бухгалтерського обліку соціальні інвестиції слід відносити до активів або до витрат періоду за вирахуванням social impact-investing і надавати інформацію про них у окремій таблиці у формі № 5 «Примітки до фінансової звітності».

3. Для більш активного залучення підприємств до соціальної діяльності, необхідно включити вартість соціальних інвестицій (внутрішніх) у валюту балансу підприємства у складі активів.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 №91 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

4. Про Примітки до річної фінансової звітності: затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 № 302 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>

5. Шикова Л.В. Місце соціальних інвестицій у інвестиційній діяльності підприємства [Електронний ресурс]. // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, 2012. - Випуск 3, Том 1.– Режим доступу : <http://journals.uran.ua/index.php/2225-6407/issue/view/405>

6. Яневич Н. Я. Соціальні інвестиції: сутність і класифікація / Н. Я. Яневич // Логістика : [збірник наукових праць] - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. - С. 144-149.